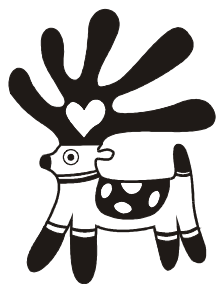

NUMER 2 (18)
KWIECIEŃ
2006

Muzeum Kultury Ludowej
Towarzystwo "Ojcowizna"

POD JELONKIEM

WYDANIE A

WĘGORZEWO

ROK VI

Gdzie te bociany?!

Zgodnie z przysłowiem „Kwiecień – plecień, bo przeplata, trochę zimy, trochę lata” zdążyliśmy już w tym roku zasmakować pięknego przedwiośnia, które zmusiło większość z nas do sięgnięcia po wiosenne kurtki i płaszcze, a zaraz potem był śnieg po kostki. Mamy nadzieję, że „Święto Wiosny”, organizowane przez Muzeum Kultury Ludowej i Towarzystwo „Ojcowizna” definitywnie zakończy zimową aurę, tym bardziej, że będziemy gościć twórców i artystów z Litwy, Rosji i Polski.

Na tegoroczne „Święto Wiosny” śniegu nie zamawialiśmy...

„Święta Wiosny” AD 2006 nie udałoby się zrealizować w zaplanowanym zakresie gdyby nie wsparcie finansowe Stowarzyszenia Samorządów Polskich Euroregionu „Niemen”, Związku Gmin Warmińsko – Mazurskich oraz Starostwa Powiatowego w Węgorzewie. Darczyńcom serdecznie dziękujemy!

Lista obecności

W tegorocznym Międzynarodowym Przeglądzie Widowisk Obrzędowych „Święto Wiosny 2006” udział zapowiedzieli:

◆ Zespół młodzieżowy „Budze- wiaki” z Budzewa

Kierownikiem zespołu jest Mariusz Pawlina. Zespół zaprezentuje widowisko „Alleluja” wg scenariusza M. Pawliny, w którym przedstawi zwyczaj chodzenia na Allelui.

◆ Zespół „Dzieciaki - Dziewiątaki” z Ełku

Zespół działa pod kierownictwem Anny Wolskiej. Zaprezentuje współczesną aranżację sceniczną, opartą na tekstach źródłowych zatytułowanych „Spotkanie przy młynie”. Tam spotykają się dzieci z nadchodzącą wiosną oraz z ludźmi idącymi do kościoła w Niedzielę Palmową.

◆ Zespół „Free” z Prostek

Zespół działa pod kierownictwem Ewy Ratkiewicz. Zaprezentuje przedstawienie „Witamy wiosnę”, opracowane na podstawie „Jutrzni Mazurskiej na Gody” Karola Małłka. Zobaczymy „Śmigus – Dyngus” na Mazurach oraz tańce ludowe.

◆ Zespół „Gornica” z Czerniachow- ska (Rosja)

Członkowie zespołu przedstawią inscenizację nawiązującą do folkloru rosyjskiego.

◆ Zespół „Jarzębina” ze Stradun

Zespół działa przy Centrum Kultury Gminy Ełk pod kierownictwem Anny Łubowicz. Przedstawi widowisko oparte na scenariuszu A. Łubowicz „Wykupek wielkanocny”. Grupa wykupników przychodzi ze śpiewem do gospodarzy, śpiewając i ciesząc się ze Zmartwychwstania Pańskiego.

◆ Zespół „Orzyszanki” z Orzysza

Kierownikiem zespołu jest Helena Mikućka. „Orzyszanki” przedstawią widowisko „Kwietna Niedziela” związane z Niedzielą Palmową oparte na własnych przeżyciach członkiń zespołu i na zasłyszanych opowieściach.

◆ Zespół „Sużanianka” z Sużan (Li- twa)

Zespół działa pod kierownictwem Margaryty Krzyżewskiej. Przedstawi widowisko obrzędowe związane z okresem wielkanocnym na Wileńszczyźnie.

◆ Teatr obrzędowy „Zielona Dą- browa” z Nowej Wsi Ełckiej

Działa pod kierownictwem Marianny Przybyszewskiej. Zaprezentuje „Pierwszy Dzień Wielkiej Nocy” oparty na scenariuszu Zofii Wróbel ze wsi Chroboły koło Knyszyna.

◆ Wolontariusze z Camp Rodowa

Kierownikiem zespołu jest Beata Zięcina. Młodzież przedstawi widowisko prezentujące jak budzi się... wiosna.

Gdy na scenie będą prezentowali się aktorzy, śpiewacy, muzycy, swoje wyroby rękodzielnicze będą zachwalać:

- **Danuta Adamska** (Myszyniec) – piwo jałowcowe, pieczywo, przetwory, wycinanki
- **Józef Aleksandrowicz** (Suchawa) – wyroby z wikliny

- **Jekaterina Barkałowa** (Czerniachowski)
- **Ewa Bucala** (Olsztyn) – malarstwo olejne
- **Małgorzata Cwalina** (Kętrzyn) – koszyki szydełkowe
- **Waldemar Czerniawski** (Lidzbark Warmiński) – plecionkarstwo, miód
- **Demidowa Irina** (Czerniachowski)
- **Zofia Dobosz** (Lidzbark Warmiński) – haft, koronka, pieczywo
- **Jolanta Dudko** (Kętrzyn) – pisanki
- **Krystyna Durtan** (Giżycko) – malarstwo na szkle, desce, witraże
- **Klasa I d ze Szkoły Podstawowej nr 2** (Węgorzewo) – palmy, pisanki, baranki
- **Wadim Gusielnikow** (Czerniachowski)
- **Marija i Jurij Kazancewowie** (Czerniachowski)
- **Anna Kocieniewska** (Kętrzyn) – koronka frywolitkowa
- **Tadeusz Koniuszaniec** (Węgorzewo) – rzeźba w drewnie
- **Elżbieta Kowzowicz** (Kętrzyn) – serwetki
- **Olga Kunicka** (Krawczuny) – palmy
- **Jerzy Cezar Kusz** (Mazuchówka) – malarstwo
- **Adam Kuźma** (Giżycko) – garncarstwo

- **Wiesława Laskowska** (Orneta) – wyroby cukiernicze
- **Mazurska Fundacja Edukacyjna „Bonus Pastor”** (Węgorzewo) – pisanki, kartki świąteczne
- **Genowefa Madej** (Jakubowo) – wyroby z wikliny
- **Ognisko Wychowawcze „Przyjazny Kącik”** (Węgorzewo) – formy użyteczne z gipsu
- **Piekarnia GS** (Łyse) – pieczywo
- **Nina Popławska** (Kiejniki) – wyroby z karmelu
- **Pracownia Plastyczna „Maja”** (Barciany) – plastyka użytkowa
- **Elżbieta Rafalska** (Lidzbark Warmiński) – koronka igłowa
- **Zoja Reter** (Czerniachowski)
- **Inna Rupina** (Czerniachowski)
- **Andrzej Sulowski** (Klimki) – rzeźba w drewnie
- **Turystyka Wiejska „Mamry”** (Węgorzewo) – pieczywo
- **Janina Wierzbicka** (Srokowo) – wycinanki, palmy, pisanki

- **Elżbieta Wojczulanio** (Lidzbark Warmiński) – pisanki
- **Krystyna Wołkowska** (Kętrzyn) – haft krzyżykowy
- **Maria i Jan Wrublewscy** (Hajnówka) – wyroby z drewna
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej** (Olszewo Węgorzewskie) – wyroby rękodzielnicze
- **Wolontariusze z Camp Rodowo** (Sorkwity) – kwiaty z papieru

Na podstawie ankiet zestawiała Anna Bielezo

Tajemnica ikony

*Temu więc, kto staje przed
ikoną objawia się Pan,
Wchodzi do Jego domu niczym
gość.*

(Benoit Standaert)

Słowo „ikona” pochodzi od greckiego terminu „eikon”, oznaczającego obraz, wyobrażenie.

Jest to obraz wyróżniający się szczególną formą artystyczną i będący obiektem kultu na całym prawosławnym Wschodzie. Jest to obraz niezwykle – widzialne wyobrażenie niewidzialnego świata, wiecznego, idealnego, niedostępnego dla zwykłego codziennego spojrzenia, a jednocześnie jasnego dla spojrzenia duchowego.

Ikony malowano (pisano) nie dla ozdoby komnaty czy pokoju. Stanowiła ona szczególny sposób przekazu tradycji kościelnej przy pomocy kolorów i obrazów, na równi z przekazem ustnym i pisemnym. Była przedmiotem najwyższego szacunku, dlatego też wybierano ją starannie i przechowywano z wielką czcią. W domu każdego pobożnego człowieka, w specjalnym kącie, znajdowała się jedna ikona lub cały ich szereg. Były one upiększane kwiatami lub haftowanymi serwetkami.

Niegdyś ikon nie wolno było ani kupować, ani sprzedawać, ponieważ nie godziło się handlować świętymi przedmiotami. Można je było jedynie wymieniać na inne towary. Towarzyszyły ludziom przez całe życie i były przekazywane potomnym jak najcenniejszy skarb, a kiedy stawały się już stare i nieczytelne – najczęściej powierzano je falom rzek...

Dzięki życzliwości Dyrekcji Muzeum Południowego Podlasia w Białej Podlaskiej oraz nieocenionej pomocy merytorycznej pani Małgorzaty Nikolskiej możemy zaprezentować w węgorszewskim Muzeum Kultury Ludowej prawie 90 obiektów, składających się na wystawę „Ikona – święta tajemnica”. Są to głównie ikony osiemnasto- i dziewiętna-

stowieczne. Obejrzeć można także dwa obiekty z siedemnastego wieku.

Licznie reprezentowane są ikony maryjne różnego typu (Hodegetrie, Eleusy, Znak, Matka Boża Radość Wszystkich Strapionych), ponadto – ikony chrystologiczne (Chrystus Pantokrator, Mandylion), kalendaryzowe i małżeńskie oraz wiele wyobrażeń świętych.

Wszystkich wrażliwych na piękno, którzy potrafią je przeżywać, którzy rozumieją lub zechcą odkryć i zrozumieć tajemnicę zawartą w obrazach „malowanych modlitwą” - zapraszamy na niezwykłą wędrowkę po fascynującym świecie ikon. Mamy nadzieję, że podróż ta wzbogaci nas wszystkich.

Osoby zainteresowane malarstwem ikonowym zapraszamy również do muzealnej biblioteki, która posiada w swoich zbiorach wiele materiałów informacyjnych i albumowych związanych z ikonami.

Wanda Pisarek

Wykorzystano:

W.Górny, Karnawał świata i dziecinne niebo ikon, Szamotuły 2000.

M.Nokolska, Ikona - święta tajemnica, Gdańsk 2000.

Przed latami, przed wiekami

75 lat temu

22 kwietnia 1931 r. zmarł Hermann Adalbert Braun (*1845), założyciel i kierownik zakładów dobroczynnych „Bethesda”, nazywano go „ojcem kalek”. Z okazji jubileuszu 50-lecia sprawowania urzędu nadano mu tytuł Honorowego Obywatela Węgorborka. W 1925 r. dzisiejszą ul. Bolesława Prusa nazwano jego nazwiskiem.

15 lat temu

4 maja 1991 r. w Węgorzewie zmarł Jan Girwidz (*1912), rzeźbiarz. Ulubionym tematem jego prac był Chrystus ukrzyżowany. Przeżycia wojenne wywarły niezatarte piętno w świadomości artysty i po wielu latach uzewnętrzniały się w jego twórczości. Uzyskał dużą biegłość techniczną. Jego rzeźby są bardzo skromne, o miękkim modelunku, czasem z zamierzonymi deformacjami lub schematycznie potraktowaną bryłą.

295 lat temu

11 maja 1711 r. piorun uderzył w wieżę kościoła parafialnego w Węgorborku, roztrzaskując kilka belek i topiąc wiele pizczalek w organach. Naprawa kosztowała 1000 marek.

75 lat temu

17 maja 1931 r. zmarł August Quednau (*1868), nauczyciel, który 25 lat poświęcił badaniom nad genezą i dziejami jeziora Mamry. Wydał wiele opracowań o środowisku przyrodniczym Mamr i okolic. Zebrał i spreparował kolekcję 230 ptaków. Został pochowany na wyspie Upały.

60 lat temu

29 maja 1946 r. temu utworzono województwo olsztyńskie z siedzibą w Olsztynie, składające się z 18 powiatów.

325 lat temu

31 maja 1681 r. urodził się hrabia Hans Heinrich von Katte (+1741), szef Pułku Kirasjerów nr 9, który stacjonował w Węgo-

borku w latach 1718–1740. Był ojcem Hansa Hermanna von Kattego, który w 1730 r. został stracony w Kostrzynie za udział w próbie ucieczki następcy tronu Fryderyka II.

30 lat temu

11 czerwca 1975 r. rozporządzeniem Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska dokonano zmian granic gmin łącząc m.in. gminę Węgielsztyn z Węgorzewem.

15 lat temu

13 czerwca 1991 r. powołano do istnienia Muzeum Współczesnej Kultury Ludowej. 13 kwietnia 1992 r. decyzją wojewody suwalskiego z nazwy usunięto: „Współczesnej”.

60 lat temu

1 lipca 1946 r. uruchomiono linię wodną Łuczany (Giżycko) – Węgorzewo, obsługiwaną przez M/S Podolanin.

60 lat temu

7 lipca 1946 r. w Węgorzewie miejscowy Oddział Związku Zawodowego Rzemieślników i Robotników Budowlanych otworzył pierwszą świetlicę – miejsce spotkań i centrum ówczesnego życia kulturalnego.

15 lat temu

12 lipca 1991 r. pięć medali w Młodzieżowych Mistrzostwach Polski w Bydgoszczy zdobyli kajakarze klubu TST Węgoria.

15 lat temu

1 sierpnia 1991 r. w Giżycku zmarła Helena Iwaszkiewicz (*1900), rzeźbiarka ludowa. Tworzyła gliniane figurki antropo- i zoomorficzne, koguciki, gwizdki, dzbanki. W zbiorach Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie znajduje się ok. 40 prac tej autorki.

30 lat temu

4 sierpnia 1976 r. w Węgorzewie spłonął odremontowany Miejski Dom Kultury.

II Seminarium Muzealne

W czwartek 28 kwietnia 2006 r. od godz. 13.30 w Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie odbywać się będzie II Seminarium Muzealne adresowane przede wszystkim do nauczycieli.

W programie:

13.45 – prezentacja multimedialna programu „Ślady przeszłości” – spotkanie z koordynatorem projektu Marianną Hajdukiewicz z Centrum Edukacji Obywatelskiej w Warszawie.

14.30 – spotkanie z prawnikiem i historykiem dr Adamem Jankiewiczem pt. „Aktywna ochrona przestrzeni krajobrazu kulturowego na przykładzie Mazur – aspekty prawne”.

14.30 – prezentacja oferty Muzeum Kultury Ludowej:

- Anna Bielezo – wicedyrektor: imprezy i wystawy,
  - Jerzy Marek Łapo (archeolog): wydawnictwa muzealne, obóz archeologiczny,
  - Emilia Zwoźniak (etnolog), konkurs etnograficzny,
  - Krystyna Jarosz (historyk): kalendarz rocznic regionalnych, informator lekcji muzealnych, studium wiedzy o regionie, konkurs historyczny „Losy nasze...”, akcja „Dar dla muzeum”,
  - Wanda Pisarek (bibliotekarz): oferta biblioteki muzealnej,
  - Paweł Szymański (garncarz): Pracownia Etnografii Doświadczalnej.
- Zwiedzanie muzeum i parku etnograficznego nad Węgorapą.

Uczestnikom seminarium muzealnego organizatorzy wydadzą zaświadczenia.
Koordynator seminarium: Krystyna Jarosz.

Warto być, warto zobaczyć

8 kwietnia – XXIV Międzynarodowy Przegląd Wiosennych Widowisk Obrzędowych „Święto Wiosny 2006”.

8 kwietnia, godz. 10.00 - otwarcie wystawy pt. „Ikona święta tajemnica”, ze zbiorów Muzeum Południowego Podlasia w Białej Podlaskiej.

27 kwietnia, godz. 17.00 – „Studium Wiedzy o regionie” (dalej: SWOR) - spotkanie z historykiem Radosławem Lichaczem, który omówi „Proces osiedleńczy Ukraińców w ramach akcji <<Wisła>> w powiecie węgorzewskim.”

28 kwietnia, godz. 13.30 - II Seminarium Muzealne adresowane do muzealników i nauczycieli.

1-14 maja – Międzynarodowe warsztaty fotograficzne.

8-21 maja – „Bab ci u nas dostatek” - Międzynarodowy plener rzeźby w kamieniu.

18 maja - otwarcie wystawy i podsumowanie VIII edycji konkursu „Losy Nasze”.

25 maja, godz. 17.00 – SWOR – „Pożegnanie króla – Stanisław Leszczyński w grodzie nad Węgorapą” - spotkanie z historykiem Krystyną Jarosz.

1-4 czerwca - Międzynarodowy Rajd Węgorzewski.

17 czerwca - 15-lecie Muzeum Kultury Ludowej i 10-lecie istnienia zespołu „Zaciszuki”.

19 czerwca-2 lipca - Międzynarodowy plener malarski zakończony wystawą prac.

22 czerwca, godz. 17.00 - spotkanie z dokumentalistą z MKL Janem Racisem w 35-lecie autorskiej twórczości fotograficzno-filmowej; prezentacja multimedialna pt. „To i Owo na ludowo”.

3-16 lipca – Warsztaty rękodzielnicze – koronka klockowa, zakończone wystawą prac.

17-30 lipca - „XVIII Wakacje z ceramiką” – Międzynarodowe warsztaty garncarstwa.

22-23 lipca – międzynarodowy „Jarmark Garncarski”.

4-6 sierpnia – XXIX Międzynarodowy Jarmark Folkloru.

Wystawy czasowe:

- „Dar dla Muzeum 2005”,
- „Jaka piękna tragedia” (do 17 kwietnia)
- „Łowiectwo. Trofea. Sztuka ludowa” (do września),
- „Ameryka Południowa” (od 23 czerwca).

Numer 18 „Pod Jelonkiem” do życia powołali: Anna Bielezo, Katarzyna Dźurko-Piasecka, Krystyna Jarosz, Jerzy M. Łapo, Wanda Pisarek.
